

בדרכו של אורי אורבך: שבת והדרת

בשבת שבה קוראים את הפסוק "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" קהילות ברחבי הארץ יוקירו ויכבדו את המבוגרים בשלל פעילויות

מאת משה מאירסדורף — י' באייר ה'תשפ"א (17:40 22/04/2021) בתוך חדשות

שבת והדרת, אורי אורבך

בשבת הקרובה, פרשת "אחרי מות-קדושים", יצינו בקהילות רבות ברחבי הארץ את שבת "והדרת". במסגרת שבת זו שבה קוראים בתורה את הפסוק "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" קהילות שונות ישימו את המבוגרים במרכז, בשלל פעילויות.

השר אורי אורבך ז"ל הגה את שבת "והדרת" לפני שמונה שנים, כשנכנס לתפקידו כשר לאזרחים ותיקים, ומאז עוד ועוד יישובים, גופים וקהילות מצטרפים ליוזמה. במסגרתה מוצע מגוון אפשרויות להשתתפות: בבתי הכנסת מוזמנים הגבאים להעלות לתורה את זקן המתפללים בעלייה החמישית, שבה קוראים את הפסוק "והדרת", הצעה נוספת היא שכל העולים לתורה ואומרי דברי התורה יהיו אזרחים ותיקים. בחלק מהמקומות, כמו במודיעין למשל, נערים יחלקו פרחים וגלויות ברכה לאזרחים הוותיקים, ואליהם תצטרף ח"כ מירב כהן, השרה לשעבר לשוויון חברתי וגמלאים.

אכבודך, אֵינְךָ שֶׁבַת "והדרת":

תפילת השר לאזרחים ותיקים | אורי אורבך

ריבונו של עולם, אלוהי הזקנים | בקשה מהשר לאזרחים ותיקים | שתקבל תפילתי כתפילת זקן ורגיל | אפילו שעוד לא הגעתי לגיל:

הי רצון מלפניך שתיתן שנה עסוקה יותר לכל הגמלאים | שתהיה שנה טובה יותר לזקנים הלא בריאים | שתמצא אהבה לכל הבודדים והבודדות | שתיתן לסקרנים ללמוד, לבליינים - לרקוד, ולמי שרוצה - לעבוד | והכי חשוב: שנחזיר לגיל הזהב את הכבוד!

סליחה, ריבונו, אם אני קצת מציק | (ועוד בחרוזים שזה ממש מעיק) | אבל עודף פנאי עלול גם להזיק | אז דאג נא שהמבוגרים שלנו יוכלו להתנדב | ושיתרמו מהניסיון שלהם ומחלב | שתהיה שנה יותר עשירה לזקנים החיים מלחם צר | (בטח יש לך קשרים עם שר האוצר) | ושישמחו בילדים ובנכדים, ואם אפשר בנינים | כי בגיל הזה הדברים הגדולים הם הדברים הקטנים.

אבינו שבשמיים, היושב במרומים | חמול השנה על אהוביך, הבאים בשנים | וסליחה אם אני נשמע קצת מוטרד | אבל ככה זה כשצריך לנהל משרד | שדואג לוותיקים, בלי תקציבים ובלי רוב טקס | כל השבוע וגם ב"שלישי בשלייקס". | ותן לנו כוח, לילדים ולהורים | להבין שהעולם לא שייך רק לצעירים.

תשנ"ח 2018

שבת שאוס!

השר אורי אורבך ז"ל הנה את מיזם שבת 'והדרת' כמועד שנתי שבו שמים את האזרחים הוותיקים במרכז. בשבת שקוראים בה בתורה את הפסוק "ספני שיבה תקום והדרת פני זקן"

"השבת יכולה להשיג מספר מטרות", אומרת מיכל אורבך, אלמנתו של אורי ז"ל, "חשוב ללמד את הדור הצעיר לקיים את מצוות 'והדרת פני זקן', ובנוסף, השבת מחזקת את המודעות לכך שיש עוד הרבה מה ללמוד ולשמוע מהדור המבוגר. אם יש למשל בקהילה פרופסור בן 80 ומבקשים ממנו להעביר שיעור, אפילו בנושא ההתמחות שלו, זה ממחיש בדיוק את העניין".

במשך השנים הצטרפו למיזם תנועות הנוער, החמ"ד, ארגוני רבנים, ביניהם ארגון רבני צהר וארגון בית הלל ובית הלל, קולך, האגף לתרבות יהודית, יישובי יש"ע, גרעינים תורניים, התאחדות הסטודנטים ועוד קהילות ויחידים ברחבי הארץ.

מיכל מספרת שבהתאם לרוחו של אורי רוב הפעילויות אינן כרוכות בהוצאה כספית. "הדגש הוא על תשומת לב של הקהילה למבוגרים שחיים בתוכה, שאנשים יזכרו להתקשר לאדם מבוגר ולשאול מה שלומו, לבדוק אולי הוא צריך עזרה או סתם זקוק לחברה, ולהעריך את הידע ואת ניסיון החיים שלו".

לקראת השבת רוכזו שלל הצעות לפעילויות בשבת בדף הפייסבוק "[מספרים על אורי אורבך](#)". "יש מגוון של דברים שאפשר לעשות כדי להתייחס לנושא. נכדים יכולים לשוחח עם סבא וסבתא על הילדות שלהם, אפשר ליצור מפגש קהילתי ולשמוע סיפורים על ימים עברו. גם אם ילד מכין ציור ומקדיש אותו למבוגר, אפילו בווטסאפ - זה משמח, אומרת מיכל.

הקהילה במושב שדה אילן לקחה על עצמה מדי שנה את ציון השבת במלוא המרץ. מלבד העלייה לתורה הם גם תיאמו אירוח של משפחות צעירות במושב אצל משפחות ותיקות, דבר תורה של סבתא ונכד ומשלוח זרי פרחים לקראת השבת לכל ותיקי המושב, גם אלה שכבר עברו לגור בבית אבות או ליד הילדים. גם בגבעת זאב הצטרפו למיזם וחברת המועצה המקומית הזמינה מתנדבים להגיע לבתי הזקנים בקהילה לקידוש משותף אחת לחודש, ואלה רק דוגמאות מתוך שלל יוזמות בארץ ובעולם.

שַׁבַּת וְהַדְרָת
גבעת זאב מכבדת
ומוקירה את
זקני וזקנות הקהילה

ביום שבת, אחת לחודש, מתנדבים מהקהילה מבקרים בבתי הזקנים המתגוררים בסמוך לביתם לקידוש משותף

מעוניינים להתנדב?
שילחו הודעת וואטסאפ
לטל: 0544747131

- מתאים גם למתנדבים שאינם שומרי שבת
- ערכות קידוש יימסרו למתנדבים

הפרויקט יוזמת השר אורי אורבך ז"ל

הצמידות לימי התקומה, מיום השואה ועד יום ירושלים, היא השלמה מצוינת לשבת "והדרת" מבחינת מיכל: "הסמיכות מחדדת את הצורך לתת יחס מכבד למי שהיו שותפים בהקמת המדינה ובנייתה, מתוך ההבנה שמדינה שמכבדת את זקניה היא מדינה שראוי לחיות בה".

במאמר שכתב אורי אורבך לקראת שבת והדרת הראשונה, הוא מסביר את מהותם של הפסוק והמצווה בעיניו:

"הפסוק המוכר כל כך " מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" מופיע בפרשת קדושים, לכאורה לא במקום הטבעי שלו. תחילת הפרשה מוקדשת למצוות מוסריות שבין אדם לחברו: דאגה לעניים, לא לגנוב, לא להלין שכר, לא לקלל חירש ולא להכשיל עיוור, לא לרכל ואפילו לאהוב את רעך כמוך (גם אם הוא לא בדיוק כמוך).

המצוות הקשורות לזקנים מחכות בסבלנות (כמו שמבוגרים רגילים...) והן מופיעות רק לאחר רצף של ציוויים המתרים בנו לא לנהוג בחוקות הגויים: "אל תפנו אל האובות ואל הידעונים אל תבקשו לטמאה בהם אני ה' א-לוקיכם: מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה'".

בעל "העמק דבר", הנצי"ב מוולוז'ין, מתייחס לשאלה הזו ומסביר כי לא סתם ניצב הפסוק הזה בסמוך למצוות המזהירות מעבודה זרה וחוקות הגויים. בעוד מנהגי הגויים היו לפנות אל האובות והידעונים בשעת צרה או כדי לדעת את העתיד, הרי שתורתנו הקדושה דורשת מאיתנו לכבד את הזקנים שלנו. זוהי התשובה היהודית מנהגי הגויים. ובלשונו: אצלנו לא פונים אל קוסמים ומכשפים, אובות וידעונים, אלא אל האבות הידענים, הזקנים והחכמים".

תגיות: אורי אורבך | והדרת פני זקן | שבת והדרת